De tijd van stoommachines

Het jaar 1800 tot het jaar 1900

Lang geleden

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe was het vroeger?

De tijd van stoommachines (1800 – 1900)

Zelf de baas

Ongeveer 200 jaar geleden werd Napoleon verslagen. Nederland werd weer zelf de baas. Nederland kreeg een koning: **Willem I**. Willem I werd koning omdat hij bij de familie Van Oranje hoorde. Hij was verre familie van Willem van Oranje. De koning was eerst nog de baas in Nederland. Dat veranderde al snel. De **Tweede Kamer** kreeg meer macht. In de Tweede Kamer zitten mensen die regels maken. Bij **verkiezingen** worden de mensen gekozen, die de regels voor het land maken. Eerst mochten alleen mannen stemmen bij verkiezingen. Later mochten ook vrouwen stemmen. Iemand die dat belangrijk vond was **Aletta Jacobs**. Zij kwam op voor de rechten van vrouwen en was de eerste vrouwelijke arts.

Nederland kreeg ook een grondwet. In een grondwet staan de belangrijkste regels van een land. Bijvoorbeeld dat de koning niet de baas is, er een democratie is en dat je niet mag discrimineren. **Thorbecke** schreef de grondwet van Nederland.

In deze zaal vergaderde de Tweede Kamer. Hier zijn wetten gemaakt.

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe was het vroeger?

De tijd van stoommachines (1800 – 1900)

Opdracht A | Welk tekstje hoort bij welk plaatje? Zet de cijfers in de juiste rondjes.

1 - Willem I
Willem I werd koning van Nederland. Hij hoorde bij de familie Van Oranje.

2 - Verkiezingen
Bij verkiezingen worden mensen gekozen, die de regels voor het land maken.

3 - Aletta Jacobs
Aletta Jacobs kwam op voor de rechten van vrouwen.

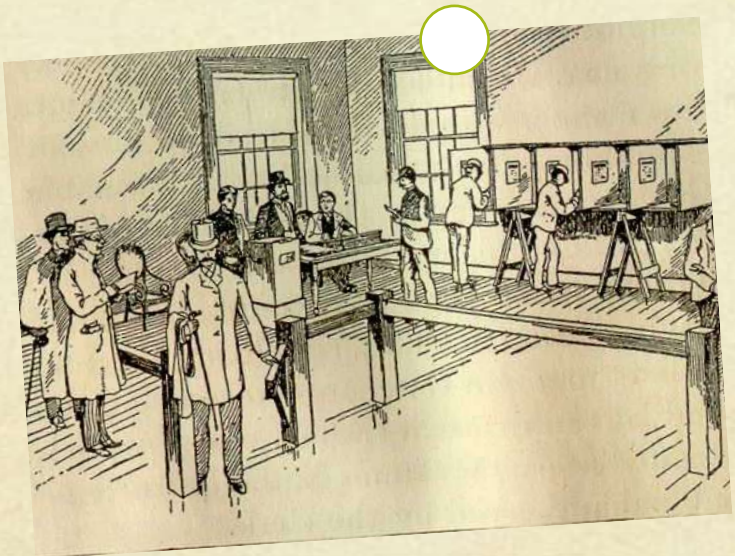
4 - Tweede Kamer
In de Tweede Kamer zitten mensen die regels maken.

5 - Thorbecke
Thorbecke schreef de grondwet van Nederland. Hij werd later ook minister-president.

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe is het nu?

De tijd van stoommachines (1800 – 1900)

Opdracht B | Hoe was het vroeger en hoe is het nu? Maak de vragen.

Welke woorden horen bij welke politieke foto? Zet ze op de goede plek. Kies uit:
minister-president - regering - Tweede Kamer - koning - Eerste Kamer

In de _____
worden plannen besproken
en minister gecontroleerd.

De _____
is de belangrijkste minister.

In de _____
zitten de ministers.
Zij bedenken plannen.

De _____
controleert alle plannen extra.

De _____ moet alleen
zijn handtekening zetten
onder nieuwe plannen.

Lees de zinnen hieronder. Beslist de politiek hierover? Zet een kruisje.

	politiek	geen politiek
Hoeveel zakgeld je krijgt	☐	☐
Dat je in een restaurant niet mag roken	☐	☐
Tot welke leeftijd je naar school moet	☐	☐
Hoe laat je wekker gaat	☐	☐
Vanaf welke leeftijd je mag stemmen	☐	☐
Of je een pet op mag in de klas	☐	☐

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe was het vroeger?

De tijd van stoommachines (1800 – 1900)

Hard werken

Zo'n 200 jaar geleden werd de **stoommachine** uitgevonden. Een stoommachine beweegt door stoom en wekt zo energie op. In de steden kwamen daardoor **fabrieken**. Een fabriek is een grote hal, waar machines staan. Mensen bedienden de machines en maakten spullen. Werkende mensen noem je arbeiders. Werken in een fabriek was vaak zwaar en vies werk. De lucht in de stad werd ook vies. Niet alleen volwassenen werkten hard. Ook kinderen moesten werken, in fabrieken of op het land. Dat heet **kinderarbeid**. De mensen ontvingen **loon**. Het loon is het geld dat je krijgt voor je werk. Alleen was dat vaak maar heel erg weinig. Mensen werkten soms wel twaalf uur per dag! Weinig kinderen gingen naar school. Dat vonden mensen slecht. Daarom kwam er **leerplicht**. De leerplicht is een wet dat kinderen naar school moeten. Op school leerden kinderen lezen en schrijven.

Een straat in Amsterdam.
Hier woonden veel arbeiders.

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe was het vroeger?

De tijd van stoommachines (1800 – 1900)

Opdracht A | Welk tekstje hoort bij welk plaatje? Zet de cijfers in de juiste rondjes.

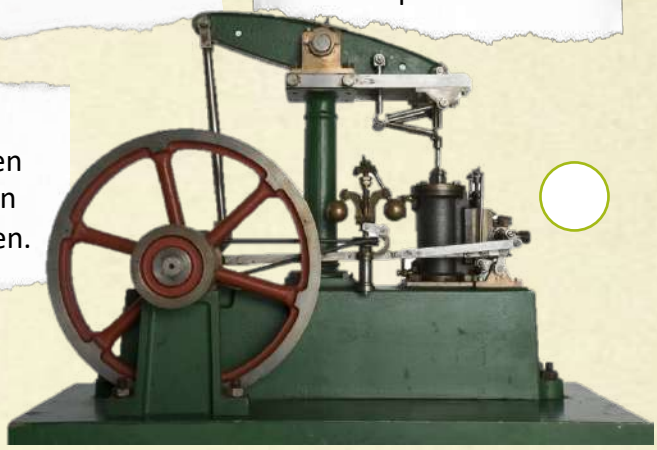
1 - Stoommachine
Een stoommachine beweegt door stoom en wekt zo energie op.

2 - Fabriek
Een fabriek is een grote hal, waar machines staan. Mensen bedienen de machines.

3 - Kinderarbeid
Kinderen moesten werken, in fabrieken of op het land.

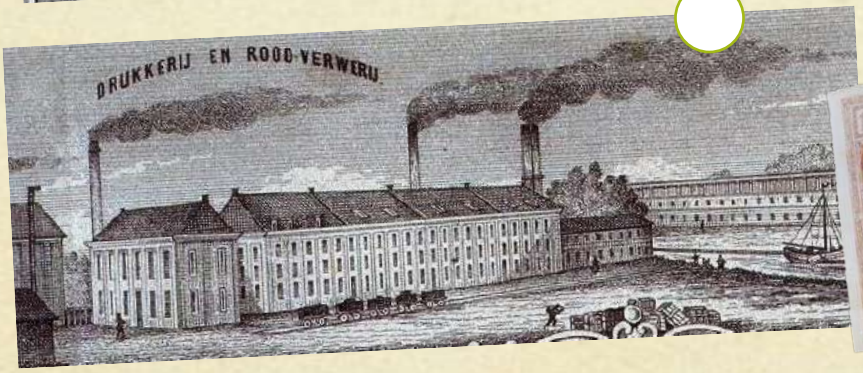
4 - Loon
Het loon is het geld dat je krijgt voor je werk.

5 - Leerplicht
De leerplicht is een regel dat kinderen naar school moeten.

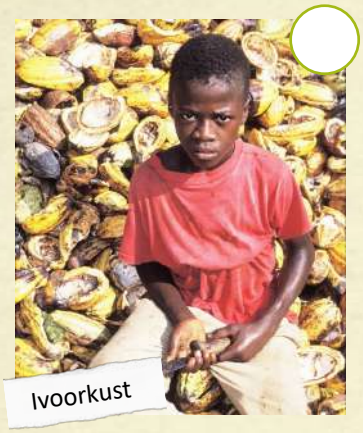

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe is het nu?

De tijd van stoommachines (1800 – 1900)

Opdracht B | Hoe was het vroeger en hoe is het nu? Maak de vragen.

Kinderarbeid bestaat nog steeds. In arme landen moeten kinderen zwaar werk doen. Hieronder zie je verschillende soorten kinderarbeid. Zet de cijfers op de juiste plek.

Ivoorkust

Oezbekistan

1 – cacao verbouwen
2 – katoen plukken
3 – kleding maken
4 – in een mijn werken
5 – tapijten weven

India

Bangladesh

Congo

Lees de zinnen hieronder. Is dit kinderarbeid of niet? Zet een kruisje.

	kinderarbeid	geen kinderarbeid
Na schooltijd voor je ouders koken	☐	☐
Het werk overnemen van je zieke vader	☐	☐
Meer dan 10 uur werken op een dag	☐	☐
Samen met je broer een krantenwijk lopen	☐	☐
Na het eten de afwas doen	☐	☐
Urenlang met zware stenen sjouwen	☐	☐
Een half uurtje stenen sjouwen in de tuin	☐	☐
Doorwerken zonder een pauze te nemen	☐	☐

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe was het vroeger?

De tijd van stoommachines (1800 – 1900)

Briljante uitvindingen

Door de stoommachine ontstonden veel nieuwe dingen. Bijvoorbeeld de **stoomtrein**! Met de stoomtrein konden mensen sneller en makkelijker reizen. Ook komen er **auto's**. De eerste auto lijkt op een koets met een motor erin. Rijke mensen krijgen een **telefoon** in huis. Met een telefoon kunnen mensen voor het eerst met elkaar praten over grote afstand. De kaarsen en olielampen in huis maken plaats voor de **gloeilamp**. Een gloeilamp werkt op elektriciteit en geeft veel licht. Alleen rijke mensen konden dat betalen. Een beroemd persoon uit deze tijd is **Vincent van Gogh**. Van Gogh was een schilder die veel kleuren gebruikte. Hij schilderde niet precies wat je in het echt zag, maar gebruikte zijn fantasie.

De eerste camera's werden uitgevonden. Die waren heel groot.

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe was het vroeger?

De tijd van stoommachines (1800 – 1900)

Opdracht A | Welk tekstje hoort bij welk plaatje? Zet de cijfers in de juiste rondjes.

1 - Stoomtrein
Met de stoomtrein konden mensen sneller en makkelijker reizen.

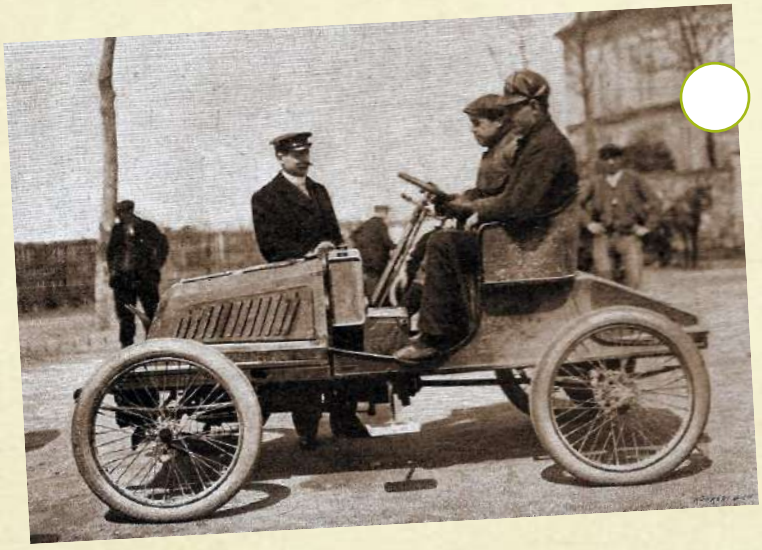
2 - Telefoon
Mensen kunnen voor het eerst met elkaar praten over grote afstand.

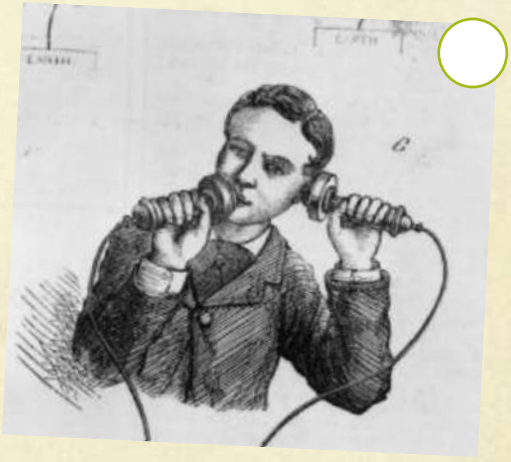
3 - Auto
De eerste auto lijkt op een koets met een motor erin.

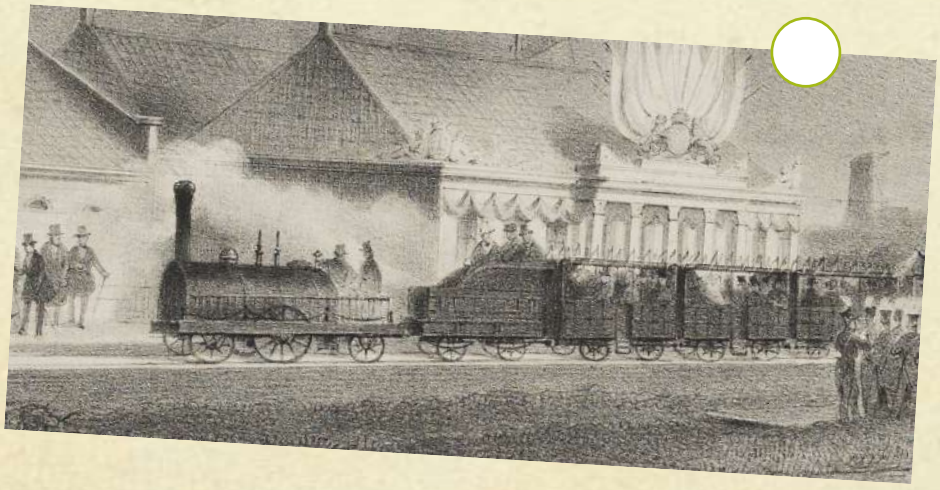
4 - Gloeilamp
Een gloeilamp werkt op elektriciteit en geeft veel licht.

5 - Van Gogh
Van Gogh was een schilder die veel kleuren gebruikte.

Spoedcursus Geschiedenis | Hoe is het nu?

De tijd van stoommachines (1800 – 1900)

Opdracht B | Hoe was het vroeger en hoe is het nu? Maak de vragen.

Vroeger duurde reizen nog lang. Nu kunnen we steeds sneller en verder reizen. Bekijk de plaatjes hieronder. Gebruiken we dit vervoer nog steeds in Nederland? Zet een kruisje.

☐ ja ☐ nee ☐ ziet er nu anders uit

☐ ja ☐ nee ☐ ziet er nu anders uit

☐ ja ☐ nee ☐ ziet er nu anders uit

☐ ja ☐ nee ☐ ziet er nu anders uit

☐ ja ☐ nee ☐ ziet er nu anders uit

☐ ja ☐ nee ☐ ziet er nu anders uit

☐ ja ☐ nee ☐ ziet er nu anders uit

☐ ja ☐ nee ☐ ziet er nu anders uit